

RECENSIE



PLATFORM

NTGENT / ACTION ZOO HUMAIN

★★★★☆ TONEEL

23 APRIL 2017 - STADSSCHOUWBURG AMSTERDAM - [SPEELLIJST](#)

Serieuze maatschappijkritiek en absurdisme

Door [Boukje Cnossen](#) gepubliceerd 24 april 2017

Platform, Tom Blokdijs bewerking van Michel Houellebecqs gelijknamige roman, is al in 2005 opgevoerd en [lovend besproken](#). Vanmiddag haalt NTGent de voorstelling weer van stal op deze naast hun nieuwe Houellebecq-bewerking te plaatsen, ditmaal met een nieuwe cast.

Platform betreft een liefdesverhaal tegen een maatschappijkritische achtergrond. De roman is zeker niet de beste uit Michel Houellebecq's oeuvre, maar wel de enige met een ontwikkeld liefdesverhaal erin. Michel ontmoet op een groepsreis naar Thailand Valerie, en zelfs zijn dagelijks bezoek aan Thaise prostituees kan zijn ontluikende verliefdheid voor haar niet bedwingen. Eenmaal terug in Parijs ontspint zich een romance tussen de twee. Valerie blijkt een hoge managementfunctie te bekleden bij de touroperator die de groepsreis had aangeboden. Michels inwijding in de wereld van het mondiaal toerisme, in combinatie met zijn lage inschatting van de sensuele capaciteiten van de westerse mens, brengen hem op het idee van vakantieresorts die fungeren als seksclubs. De formule kent een ongekend succes en Michel en Valerie verheugen zich op een lui bestaan in de tropen, totdat een aanslag van islamistische terroristen op hun vakantieparadijs Valerie het leven kost.

De voorstelling blijft wat betreft tekst dicht op het boek. De indringendheid van de voorstelling is dan ook deels te danken aan de typische vertelstijl van Houellebecq: droog en beschouwend, met persoonlijke ontboezemingen direct naast sociologische bespiegelingen. Een zin als 'Mijn huwelijk is een misser geweest. Tussen dit besef en de uiteindelijke scheiding ligt gemiddeld twee a drie jaar', is daarvan een schoolvoorbeeld.

Daarnaast neemt de theaterbewerking een aantal vrijheden die de materie nog beter doen uitkomen. Zo begint de voorstelling met een vooruitblik op het desastreuze einde, waardoor de toeschouwer meteen weet wat er op het spel staat. Ook biedt het werken met spelers op toneel – in plaats van met woorden uit het hoofd van een enkele schrijver – de mogelijkheid personages uit te diepen. Valerie en de echtgenote van haar baas Jean-Yves (met haar voorliefde voor SM-clubs) hebben bijvoorbeeld hun eigen bespiegelingen op zaken, waar ze in het boek vrijwel alleen worden opgevoerd in de interne monologen van, of dialogen met, hun mannelijke wederhelften. Het sublieme spel van Sarah de Bosschere en Marijke Pinoy maakt deze personages nog sterker.

Maar de inventiviteit van deze bewerking zit vooral in de asynchroniciteit van tekst en spel. Wanneer de tekst aan het pornografische grenst, hullen de personages precies op dat moment in knullige, versleten truien. En wanneer de bespiegelingen op het failliet van de westerse beschaving al te omineus worden, koesteren ze elkaar.

Deze tegenstellingen werken meestal op de lach, maar zorgen soms ook voor de schuring die je aan het denken zet, zoals wanneer de sadomasochistische echtgenote van Jean-Yves een betoog houdt over de Amerikaanse rechtspraak, die de vrijheid van het individu hoog in het vaandel heeft staan. De slapstick-achtige wijze waarop ze

ELDERS

DE VOLKSKRANT



'De spelers dienen de satire zo botervet op, dat er weinig anders op zit dan te lachen om alle overdrijvingen en het hyperhedonisme dat hier tentoongesteld wordt. In die pijnlijke tegenstelling ligt het succes van deze voorstelling.' Vincent Kouters

TROUW



'In een slotmonoloog verklaart deze Michel, weergaloos gespeeld door Steven van Watermeulen, het failliet van de Westerse cultuur dat in de terreuraanslag ligt besloten: de moderne mens is alleen nog op zijn eigen behoeftes uit.' Alexander Hiskemuller

NRC HANDELSBLAD



'*Platform* begint met een explosie als symbool van de vernietiging van de consumptiecultuur. Plaats van aanslag is het Thaise paradijs Eldorado Afrodite, waar de westerling zwelgt in exotische seks. In *Onderworpen* keert het hedonisme terug, zodat de toeschouwer van het vier uur durende theatertweeluik goeddeels naar een en dezelfde obsessie kijkt. Acteur Steven Van Watermeulen draagt beide voorstellingen, eerst als Michel daarna als François. Kester Freriks

het betoog houdt werkt op de lach, maar de inhoud raakt aan het betoog dat Michel Houellebecq in elke roman opnieuw doet, namelijk dat individualisme vroeg of laat verzandt in hedonisme. Het is deze combinatie van serieuze maatschappijkritiek en absurdisme die *Platform* de moeite waard maakt.

Foto: Phile Deprez